

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه (اجتماع امر و نهی)

اجتماع امر و نهی بدون مندوحه ۱

جلسه ۲۵۹

استاد نجار زاده

اجتماع امر و نهی بدون مندوحه

درباره اجتماع امر و نهی با وجود مندوحه به طور مفصل و مشروح بحث شد و گفتیم اگر مکلف بسوء اختیار بین آنها جمع نماید و يك فعل را که مجمع العنوانین است اتیان کند؛ وی را هم مطیع و ممتثل و هم عاصی و گناهکار می خوانند.

و ملحق به آن است کسی که از روی غفلت یا جهل بین آن دو جمع کند و به هر صورت در فرض مزبور اختیار ما این است که چه در مقام جعل و چه در مقام امتثال اجتماع امر و نهی جایز و ممکن است. کلام در این است که با فقدان مندوحه آیا به جواز اجتماع قائل شده یا امتناعی بشویم؟

مقصود از فقدان مندوحه آن است که مکلف به جمع بین مأموریه و منهی عنه اضطرار داشته باشد در این

حالت، اضطرار به دو گونه است:

گونه اول:

مکلف در جمع بین مأموریه و منهی عنه اختیاری نداشته باشد.

در چنین فرضی بین واجب و حرام تراحم واقع شده و در مقام امتثال مکلف به مرجحات این باب باید عمل کند.

سوال:

اگر نسبت به ارتکاب فعل حرامی مضطر شده و اضطرارش مستند به سوء اختیار نباشد و سپس به اتیان عبادتی که فعل حرام مذکور مصداق آن عبادت است نیز اضطرار پیدا نماید باین معنا که مضطر باشد عبادتی را مجتمعا با فعل حرام که آن نیز مورد اضطرار است اتیان کند. وظیفه چیست؟ و چه حکمی دارد؟ مثال:

مرکز مجازات امام صادق (علیه السلام)

محبوس در مکان غضبی که وقت نماز وی تنگ بوده و وقت به آن اجازه نمی‌دهد که خواندن نماز را بتأخیر انداخته تا از مکان غضبی خارج گردد.

در این فرض آیا ملتزم شویم که اتیان بعبادت در حقّ وی واجب بوده و علاوه بر آن صحیح واقع

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

می‌شود یا امر چنین نیست؟

جواب:

جای شك نیست در اینکه عبادت وی صحیح است؛ زیرا وقتی شخص نسبت به فعل حرام یعنی تصرف در ملك غضبی مضطرّ بود؛ نهی به فعلیت خود دیگر باقی نمی‌باشد؛ چه آنکه در تکلیف، قدرت شرط است لذا باید بپذیریم که امر به عبادت فعلی بوده بدون آنکه با فعلیت آن مزاحمی وجود داشته باشد؛ از این رو بر وی واجب است که نماز را اداء کرده و این نماز قطعاً صحیح می‌باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv